

ДНЕВНИКЪ

(стенографически)

на

IV обикновено Народно Събрание.

(Първа редовна сессия).

ЛШ. ЗАСЪДАНИЕ, ЧЕТВЪРТЪКЪ 3 ЯНУАРИЙ 1885 ГОД.

(Начало въ 2 часа слѣдъ пладнѣ, подъ предсѣдателството на подпредсѣдателя г-на Тр. Панова.

Предсѣдатель (звъни): Ще се прочете списъкътъ на депутатитѣ.

Секр. Симидовъ (прочита списъкътъ):

Г-да представителитѣ! Отсѣтвувать: Георги Драгановъ, Мишайковъ, Иванъ Ивановъ, Лазаръ Дуковъ, Св. Ив. Радовъ, Петръ Илия Цановъ, Георги Георгиевъ, Петко Гетовъ, Марко Велевъ, Стефанъ Хр. Саввовъ, Петко Вълнарввъ, Тодоръ Николовъ, Христо Симидовъ, Иванъ Сейновъ, Михаилъ Македонски, Цеко Вълчевъ, Константинъ Геновъ, Христо Рахиловъ, Атанасъ Каракашовъ, Никола Живковъ, Дервишъ Бей Махмудовъ, Иванъ Стояновъ, Тома Кърджиевъ, Мехмедъ Х. Жахировъ, Димитръ Петковъ, Иванъ Златинъ, Османъ Бей, Хасанъ Бей, Марко Балабановъ, Идризоглу Ахмедъ, Илия Попповъ, Иванъ Славейковъ, Петко Славейковъ, Петко Каравеловъ, Илия Вълчевъ, Петръ Николовъ, Иванъ Касабовъ, Илия Лукановъ, Антонъ Попповъ, Петръ Кърчевъ, Д. Бузовъ, Д-ръ Димитръ Молловъ, Юрданъ П. Тодоровъ, Ахмедъ Есадовъ, Георги Тодоровъ, Стефанъ Стамболовъ, Георги Живковъ, Христо Самсаровъ, Константинъ Стойловъ, Стоянь Стояновъ, Георги Балкански, Илия Маджаровъ, Ефтимъ Друмевъ, Стоянь Сарийски, Хр. Ивановъ, Янко Ангеловъ, Мутшиъ Мустафовъ, Хатибъ Еминъ, Х. Етамъ Мехмедоглу.

Предсѣдатель: Отъ 195 души представителъ, въ днешното засѣдание присѣтвувать 136, а отсѣтвувать 59. Има законното число, за да може да се пристъпи къмъ разискваніе въпроситѣ положени на дневний редъ.

На дневний редъ имаме:

I. Продължение разискваніята по бюджетно-проекта за разхоритѣ на Министерството на Правосѣдието.

II. Докладъ на комисіята по бюджетно-проекта за расходитѣ на Военното Министерство.

Но преди да дамъ думата на г-на Докладчика, или да се прочете скратения протоколъ на XLVII засѣдание отъ 22 Декемврий.

Секр. Симидовъ: Прочита скратения протоколъ отъ XLVII засѣдание.

Предсѣдатель: Има ли нѣкой да направи нѣкоя забѣлѣжка върху прочетения протоколъ? (Нѣма). Тогава, протоколътъ е приетъ.

Подиръ това считамъ за нужно да съобщя на Нар. Събрание телеграммата, проведена отъ Силистренскитѣ жители, която телеграмма се отнася до Негово Височество — комуто съмъ я събщилъ днесъ — и до Нар. Събрание. Тя има слѣдующето съдържание (чете):

Г-ну Предсѣдателю на Народното Събрание.

Силистренскитѣ граждани трогнати отъ патриотическото произнасяние на Народното Събрание за обдържваніето и за наврѣдъ трикласното държавно училище въ тоя градъ, на който важноста е доста голѣма, особено за такъвъ градъ обкруженъ отъ разни елементи, водимо отъ благородна цѣль, която доста добре е могла да предвиди истинското Народно Събрание, мо-

дний ви, г-нъ председателю, имайте добрината, слѣдъ като поднесете предъ Негово Височество вѣрноподаническитѣ ни чувствата и го поздравите съ новонаступившата година отъ страна на Силистранискитѣ граждани, които му желаятъ благоденствие и крѣпка дѣсница, поднесете благодарността ни и на Народното Сѣбрание, което имаме пълна надѣжда, че като има предъ видъ нуждата на това училище за въ бѣдѣще, ще увѣличи програмата му, необходима нужда за краятъ.

Угъл. за Силистранискитѣ граждани.

Илия Поповъ.

Слѣдъ туй мисля, че не ще да бѣде злѣ преди да се пристъпи къмъ разгледване бюджета проекта, да се разгледва предложението, което бѣ турено вчера на дневний редъ, а именно: да има ли Нар. Сѣбрание два пѣти заседание въ децъ; защото съ единъ пѣтъ заседаване неще да бѣде възможно да се разгледва сичко, което предложи на Сѣбранието.

Дюкмеджиевъ: Г-да представители! Азъ даже безъ да зная, че има такова предложение, но като глѣдамъ, че времето ни е кратко, а работата не е много, и азъ желая да се приеме предложението за два пѣти заседание, но само съ една забѣлѣжка. Азъ моля почитаемото Сѣбрание, още отъ понедѣлникъ нататъкъ да заседаваме по два пѣти на день т. е. заранъ отъ 9 или 10 до 12 и слѣдъ пладнѣ както по обикновенному, но да се помоли Анкетната Комисия да започне да ни докладва. Разумѣва се, ако се случи нѣкой день да нѣма приготвена работа, тогава имаме доста други работи, които ще работимъ.

Тѣй щото отъ понедѣлникъ нататъкъ, можемъ да заседаваме по два пѣти на день. Защото, както знаете, тия нѣща много интересуватъ хората, които желаятъ да чуятъ: да ли това, което е говорено е истина. Тѣй щото нѣма никой да не желае за напредъ да се види туй нѣщо. А пакъ време ни остава сичко сичко 28 деня, отъ които като изключимъ нѣколко празника, остава ни твърдѣ малко.

Заради туй, азъ мисля, че всички ще се съгласите, щото отъ понедѣлникъ нататъкъ да се заседава по два пѣти на день, отъ 9—12 и 1¹/₂—6, и желая туй предложение да се даде на гласуване, за да се рѣши веднага сега.

Председателъ: Желаетъ ли Нар. Сѣбрание сега да се разгледва това предложение? (Желаетъ).

Кознички: Азъ това предложение направихъ, да се заседава отъ 9 или 10, както желаетъ почитаемото Сѣбрание до 12 часа; на 12 да става распусти и на единъ часа изново да се събираме, т. е. единъ пѣтъ само да се четатъ списъкътъ. Туй е моето предложение и вѣрвамъ никой нѣма да откаже, че времето ни е кратко, а важнитѣ работи сѣ изостанали назадъ.

Председателъ: Отъ 2 до колко слѣдъ пладнѣ предлагате г-нъ Кознички?

Кознички: Отъ 1 до 6 предлагамъ слѣдъ пладнѣ, а утрешното да се нарича извънредно.

Мановъ: Г-да представители! По първия членъ отъ Правилника за вътрешния редъ на нашето Сѣбрание сѣ опредѣлени редовнитѣ заседания. Казано е тамъ, че могатъ да се правятъ и извънредни заседания. Азъ считамъ предложението направено отъ г-на Кознички и днесъ подкѣрпено отъ г-на Дюкмеджиева, да се отнася до извънреднитѣ заседания. Извънредни заседания можемъ

да правимъ така както предлага той: заранъ отъ 9—12, а послѣ пладнѣ да си слѣдватъ редовнитѣ заседания, както до сега.

Колкото до онѣзи дни, въ които не е предвидено да ставатъ редовни заседания, ние пакъ както до сега въ свѣршекътъ на редовното заседание ще рѣшаваме. Мене ми се чини, че добрѣ ще бѣде да се приеме за напредъ да заседаваме отъ 9—12 заранъ и послѣ пладнѣ споредъ Правилника. Да не измѣняваме часоветѣ въ Правилника. Това трѣба да се уважи и приеме предъ видъ на много работа, която ни предстои отъ една страна и предъ видъ на това, че времето, което ни остава да работимъ, не е толкозъ дълго, щото да можемъ охолно да располагаме и извършимъ всичко, което ни предстои, толкозъ повече, че трѣба както се спомѣна заранъ да се докладва отъ анкетната комисия. А колко е важна тая работа, вие сами знаете г-да представители.

Освѣнъ това, азъ ще напомня на ония, които експлоатиратъ като распространяватъ слухове, че анкетната комисия никога нещѣ да започне да докладва. Азъ като членъ отъ тая комисия и като зная какво нѣкои секции сѣ приготвили докладитѣ си, считамъ за нужно сега да подигна тукъ другъ въпросъ: да се разрѣши, щото анкетната комисия или секциитѣ на тази комисия, — както е раздѣлена по министерства — да освободимъ отъ трудността да печататъ докладитѣ си, защото ако искаме преди докладванието да се печататъ, едва ще може да се започне докладванието въ свѣршетъкътъ на тая сесия или въ края на тоя мѣсець.

Азъ ще моля, прочее, Нар. Сѣбрание, да постанови сега, щото секциитѣ, които сѣ свършили работата си и сѣ пригледвали своитѣ рапорти по извѣстни министерства, да имъ се позволи да докладватъ въ извънреднитѣ заседания заранъ отъ 9 до 12 часа, когато иматъ приготвена работа и докладитѣ да се печататъ отпослѣ; защото отъ една страна, докладътъ цѣлъ трѣба да бѣде напечатанъ въ една брошюра, а отъ друга страна, това ще е улѣснение за самата работа. Инакъ, ние ще се видимъ принудени до края на мѣсеца (Председателъ: Това е свършено друго предложение!) То е свързано съ въпроса, който е на дневний редъ. Нѣма какво да разбъркаме най-сетнѣ.

Председателъ: Добрѣ, но послѣ ще се говори зарадъ него.

Мирски: Отказвамъ се.

Никифоровъ: Азъ мисля г-да представители, че трѣба да приемемъ предложението на г-на Кознички: да заседаваме по два пѣти въ день, отъ 9—12 предъ пладнѣ и отъ 1—6 слѣдъ пладнѣ и то по тия съображения, които сѣ извѣстни на сички Бюджета ще имаме да разгледваме непременно най-малко 5—6 деня. Подиръ него имаме нѣколко важни законопроекти, каквито сѣ за банката, спестителнитѣ каси, желѣзницитѣ, общинското управление и сички други препроводени въ надлѣжнитѣ комисии. Тѣй щото, ако не заседаваме по два пѣти на день, едва ще ни остане време да разгледваме и другитѣ законопроекти, ако не сичкитѣ, то поне най-важитѣ. При всичкитѣ тѣзи работи изисква се и докладванието отъ анкетната комисия, което тоже ще ни завземе доста дълго време.

Азъ мисля, че по-нататъшни разисквания сѣ излишни и заради това съгласно 14-й членъ отъ правилника, предлагамъ да се прекратятъ дебатитѣ. (Приема се).

Председателъ: Ще се вотира предложението на г-на Кознички, подкѣрпено и отъ г-на Дюкмеджиева. Който не приема

предложението на г-на Козници, да се заседава по два пѣти на день, а именно отъ 9—12 Думата има г-нъ Ташикмановъ.

Ташикмановъ: Г-нъ Козници не предлага по два пѣти да се заседава, а по единъ пѣтъ, но като се начина отъ 9 и на 12 да се каже, че или распустѣ два часа, слѣдъ което врѣме г-да представителитѣ изново да дохождатъ и продължаватъ заседанията. Г-нъ Козници това искаше да каже.

Председателъ: Г-нъ Козници е тукъ и може да обясни.

Козници: Тѣй казахъ; като се прочете списъкътъ да се започва редовното заседание на 9 часа; отъ 12—2 да има распускъ и послѣ пакъ да си слѣдва заседанието.

Дюкмеджиевъ: Г-да! туй бѣ доста ясно. Азъ казахъ предварително, че се съгласявамъ и на пълно подкрепямъ предложението за два пѣти, но не съмъ мислилъ такъвъ видъ два пѣти. Азъ съмъ мислилъ, извънредни заседания да правимъ отъ 9—12; а слѣдъ пладнешнитѣ заседания да ставатъ споредъ правилника, тѣй щото, тѣй ако направимъ, ще улѣснимъ работата. Извънредни заседания да имаме всѣка заранъ, когато анкетната комиссия има за докладване; а когато нѣма нѣщо приготвено отъ нея, може да се докладва друго нѣщо. Моето предложение е туй и въ такъвъ смислъ подкрѣпихъ г-на Козници.

Козници: Азъ ще се съглася съ г-на Дюкмеджиева.

Д-ръ Вачевъ: Ако постановимъ да заседаваме и сутринъ, азъ не зная кога ще има врѣме бюдж. комиссия да се приготвя за докладване. Заради това, азъ мисля, ако се видоизмѣни предложението на г-на Козници въ смислъ, да заседаваме отъ 1 до 7 часа слѣдъ пладнъ, по-вече работа ще свършимъ. Заради това, моля да се измѣни предложението.

Председателъ: Обѣщайте се да не говорите нищо ново, а между тѣхъ направихте ново предложение.

Който не приема предложението на г-на Козници, поправено отъ г-на Дюкмеджиева, щого да заседаваме заранъ отъ 9—12 часа извънредно, да си дигне ржката. (Никой не дига.) Приема се.

Помните г-да представители, снощи г-нъ Ташикмановъ направи предложение за избирание комиссия, за провѣряване на допълнителнитѣ представители. Азъ мисля, че не е злѣ сега да се разглѣда това предложение.

Мановъ: Г-да представители! Въ кратки думи моето предложение е това: Анкетната комиссия да бѣде освободена отъ печатанието на докладитѣ си предварително по секции. Т. е. искамъ да ѝ позволимъ да докладва безъ да е печатала рапортитѣ си по секции и отъ послѣ цѣлия рапортъ изеднажъ да се печата. Туй е моето предложение и то ще улесни работата. Азъ ви увѣрявамъ, че най-късно въ понеделникъ, вие ще слушате докладъ отъ анкетната комиссия. Азъ зная, че на сички ни е грижа да чуемъ частъ по-скоро работата на тая комиссия и заради това, чини ми се, че нѣмаме причини да откажемъ на анкетата това, което азъ предлагамъ.

Ташикмановъ: Тѣй като по-напредъ стои моето предложение за провѣрката на допълнителнитѣ избори, азъ мисля, че най-добрѣ ще бѣде да не избираме нова провѣрочна комиссия, а сжщата комиссия, която провѣри първитѣ избори, да пристѣпи къмъ провѣрката и на допълнителнитѣ.

Председателъ: Ще се вотира предложението на г. Манова. Умолява се г-нъ Мановъ да формулира предложението си.

Мановъ: Моето предложение се състои въ това. Анкетната Коммисия да не печата предварително докладитѣ си, а да ги печата слѣдъ прочитанието имъ въ Нар. Събрание.

Председателъ: Приема ли Нар. Събрание предложението на г-на Манова? (Приема се.)

Дохожда на редъ предложението на г. Ташикманова. Който не е съгласенъ, сжщата комиссия да провѣри и допълнителнитѣ избори да си дигне ржката. (Никой не дига.) Приема се.

Замолява се г-нъ Докладчикъ да земе мѣстото си на трибуната, да докладва бюджета по правосъдието.

Мирски: За да неизгубимъ г-да представители толкова врѣме, защото двѣ глави веднажъ разискваме, азъ би желалъ да рѣшимъ първо тази, която се прочете а послѣ другата.

Доклад. Д-ръ Вачовъ: Както знаете г-да представители чете се вчера гл. VII. § 22, за пѣтни, дневни и др. сѣдебни разности по углавни дѣла (990—1007 ст. отъ Врѣменитѣ Сѣдебни Правила) 54.000 лева.

Мирски: Азъ бѣхъ предложилъ да се спомѣне тукъ и за възнаграждението на священниците, по привождане подъ клятва свидѣтелитѣ по углавни дѣла. Да се узакони това.

М-ръ Радославовъ: Моля г-на Докладчика да забѣлжи това.

Докладчикъ: Забѣлжихъ го.

Председателъ: Който неприема § 22 съ направената поправка, да си дигне ржката. (Никой не дига.) Приема се.

Грънчаровъ: Азъ мисля, че трѣба да свършимъ и другия въпросъ, който се подигна въ вчерашното заседание, за да не губимъ. Работата е ясна и се не иска много говорение по тоя въпросъ. Азъ мисля, че до нѣкъдѣ додохме въ съгласие съ предложението на г-на Мирски, както го видоизмѣни, защото нотариуситѣ или помощниците на мировитѣ сѣдии сж за љулѣнение на населението и ако отпуснемъ единъ кредитъ за 20 помощници на мировитѣ сѣдии по 2.700 лева и за писари 16.800 лева които да улѣсняватъ работата по нотариалната частъ, мисля г. М-рътъ ще се съгласи.

Нѣкой казахъ да се опредѣли, дѣ да бѣдѣтъ тѣзи помощници. Азъ мисля, това за сега не може да се опредѣли, и заради това по-добрѣ ще бѣде да се остави на министра, да ги назначи тамъ дѣто има нужда, защото ние неволно може би да рѣшимъ да се назначатъ тамъ, дѣто нѣма нужда и не ще се постигне цѣльта.

Въ заключение ще кажа, че щомъ стана предложение за подобно нѣщо, безъ да губимъ врѣме трѣба да се свърши работата, стига само г-нъ М-ръ да каже, че е съгласенъ.

М-ръ Радославовъ: Азъ още вчера се съгласихъ. Само забѣлжвамъ, че изискуемата сума бѣ по голѣма, а сега се намалява, съгласенъ съмъ и мисля Нар. Събрание ще приеме това, безъ да се впуска въ разисквания.

Докладчикъ: Азъ мисля, че предложението на г-на Грънчарова е по-добрѣ да се тури като § 21, за да може да има послѣдователностъ въ бюджета.

Грънчаровъ: Азъ предлагамъ да се каже така. «За помощници на мировитѣ сѣдии 88.000 лева» т. е. за 20 помощници на мировитѣ сѣдии по 2.700 л. 54.400 л., и за 40 писари

по 840 лева, 33.600 л., както е прието и за другитѣ нотариуси и секретари. Азъ замѣствамъ секретаритѣ съ писари.

Мановъ: Г-да представители! Още снощи стана едно ново предложение, што да се добавятъ при нѣкои околийски мирови съдии и нотариуси. — Така бѣ предложението на г-нъ Грънчаровъ — които специално да се занимаватъ съ нотариалнитѣ дѣла. Г-нъ Мирски водоизмѣни туй предложението и каза, што въ 15 околии, дѣ се назначатъ тѣй да кажа втори мирови съдии. И сега още едно водоизмѣнение претърпява туй предложението и ставатъ помощници на мировитѣ съдии. Азъ, както чухте още снощи, вѣсѣмъ противенъ да бѣде това, защото ще улѣснимъ работата при раздаването на правосъдието, но бихъ желалъ не така да бѣде неопредѣлено, както предлага г-нъ Грънчаровъ, защото имаме предъ себѣ си една отчетна вѣдомость, проведена отъ г-на М-ра на правосъдието, по която можемъ да видимъ дѣ има повече дѣла и дѣ помалко, и тамъ дѣто има повече дѣла, да се назначатъ помощници на мировитѣ съдии. Г-нъ Мирски е опредѣлялъ точно мѣстата, въ които трѣба да се назначатъ помощници. Азъ мисля, че не трѣба да продължаваме много, като сички приемаме да се назначатъ помощници на мировитѣ съдии, тамъ дѣто има нужда. И като ги приемаме съ заплата по 2.720 л., както на второстепенни нотариуси, азъ мисля че ще бѣде достатъчно да иматъ само по единъ писаръ съ заплата по 840 л., защото тѣ не ще бѣдѣтъ писари а преписчици, тѣй като при нотариуситѣ не трѣба да се назначатъ писари а преписчици.

Заради това нѣма нужда за по-нататъшни разисквания, а просто да приемемъ това за улѣснение нашето правосъдие въ околитѣ и за поскорото извършване актовитѣ дѣла, които много сѣ натрупани за сега.

Марко Велевъ: Г-да представители! Отъ миналото за сѣ дание знаете разисквахме законътъ, който имаме предъ видъ нотариуситѣ. Сега нито законъ е внесенъ отъ г-на М-ра, нито предложение има въ Нар. Събрание за назначаване нови съдии. Защото имаме още въ двѣ околии съдилища и ние ги затворихме по икономическа точка зрѣние; а днеска искаме да отворимъ още 20 съдилища. Ако е възможно така да рѣшаваме въпроситѣ, които преди нѣколко дена инѣкъ сме разисквали, азъ незная да ли е добро. Вчера говорихме за съдии, сега ги преименаваме на нотариуси. На какво основание сега бавимъ златнитѣ часове. Това не е умѣстно. И заради това, азъ съмъ противъ отпускането 80.000 лева за нови чиновници. Ако се окаже нужда, трѣба на законно основание. Когато вчера непричехме предложението на г-на Вълчева за двама съдии, сега идемъ да увеличаваме ония чиновници, за да иматъ нѣкой г-да да препорѣчатъ свои хора за съдии за улѣснение на поминѣка имъ. (Гласове: не е вѣрно!) Вѣрно е! (Къмъ Грънчарова. за тѣбѣ може да е не вѣрно. Вѣрно е! Ако за 57 околии трѣба да се назначатъ двойни съдии, тогава трѣба да се отнесе г-нъ М-ръ да изиска това.

Насадевски: Г-да представители! Дълги и широки дебати станаха и дълго се разисква по членове-нотариуситѣ, што и г. предговорившиятъ Грънчаровъ желаше да се придадѣтъ по единъ нотариусъ още. Отъ една страна завчера като глѣдахме бюджета проекта, тамъ се представя, какви плати се възвишаватъ на чиновницитѣ за да работятъ, повече да се трудятъ, отъ друга страна сега пакъ искаме да имъ дадемъ и помощници. Това предложение на г-на Грънчарова го намирамъ за неумѣстно, защото 100.000

лева придадохме на министерството на Правосъдието на чиновницитѣ. На нашия народъ тѣжи това г-да. Ние божемъ да поскусиме малко, увеличаваме. По най-послѣ ние можемъ да опредѣлимъ една цифра отъ 30—40.000 лева и да ги оставимъ на министерството на Правосъдието, което да притури нотариуси дѣто трѣба и дѣто има неизвършени актове. Да даваме сега още и секретари и пр., това е много. Сега вече турски имоти нѣма и въ Брѣзничко е достаточенъ единъ, а въ София може да трѣба. Това именно, 17 окръга има, 17 члена-нотариуса има, да се прибавятъ още по 1, не може. За това предлагамъ една цифра отъ 40.000 лева да се допълни, а дѣто е нужно, г-нъ министръ нека се распореди и да отвори тѣзи учреждения.

Дюкмеджиевъ: Г-да представители! Наистина, всѣки е длъженъ да се труди за икономията на страната, но на противъ, той желае, што нашитѣ съдилища да сгоятъ само тѣй въ работа. Защото, съдиитѣ когато почиватъ и не работятъ, тогава добрува народа. Тамъ, дѣто има натрупана работа, тамъ нѣма нито честъ, нито нищо. Не трѣба да се чудимъ за това. Не трѣба да завиждаме да ли има работа или не, но трѣба да улеснимъ да я нѣма. Казахме причинитѣ кои сѣ. Не ще да има нито въ едно мирово съдилище работа, която да не достига. Ние, г-да, съ това ще направимъ улеснение на народа. Нека ни осждятъ избирателитѣ, че сме турили помощници на мировитѣ съдии; на противъ, мисля, че ще ни благодарятъ. Знаете отъ кждѣ плачатъ. Какво казватъ? Не можемъ да се избавимъ, стоимъ по 20 дена. Това не е икономия. За това съмъ съгласенъ съ предложението на г-на Грънчарова, што дѣто има нужда за помощници, да се дадѣтъ. Министерството знае, има статистика, има дѣла, ще види кждѣто трѣба ще даде. Кой е овзи, койго желае, дѣто има отъ двѣ години останали дѣла да не помогне. Значи, тогава да не помогнемъ, а на противъ да затрудняваме населението. Мисля, нѣма никой да откаже. Нека бѣдемъ добри да вардимъ отъ друго мѣсто хазната. Моля почитаемото Нар. Събрание да се приеме предложението.

Козници: Съжалявамъ азъ защо нѣма да се съглася съ г-на Марка Велева. Той постоянно жали нашитѣ земледѣлци и селяни, а когато дойде на едно мѣсто да се помогне, става да говори, че не трѣба да се помага. Питамъ Марка Велева: Опази околия, дѣто има 50.000 жители, става отъ 15—16 членове на окр. съдъ за съдение, а не желае никой да отиде да види документитѣ. Таково страдание не може да се търпи. Тамъ правимъ икономия, дѣто трѣба да бѣдемъ по-широки. Съ това ли ще направимъ икономия, съ това, съ което трѣба да се помогне на народа? За това ли плаче тукъ г-нъ Марко Велевъ, че народа ходи голъ и босъ? Той е голъ и босъ отъ това. Тамъ трѣба да улеснимъ народа и послѣ когато дава данѣкъ не ще му е тѣжко. За това съмъ напълно съгласенъ съ предложението на г-на Грънчарова и вѣрвамъ никой нѣма да откаже на това. Като считамъ въпроса за исчерпанъ, предлагамъ да се прекратятъ дебатитѣ.

Предѣдателъ: Има предложение за прекращение дебатитѣ. (Приема се). Ще се вогира предложението на г-на Грънчарова. Моля г-на Грънчарова да прочете предложението си.

Грънчаровъ: Да се пише послѣ 20, 21. Може г-нъ докладчикъ да поправи това. За 20 помощници на мировитѣ съдии, тамъ дѣто стане нужда, Министерството да опредѣли по 2.720 лева за всѣкого одного и за писари по двама по 1.600 за всѣки двама.

Всичко за 20 мѣста 88.000 лева. Дѣто има нужда за двама пидари, ще се турятъ двама, ако нѣма нужда, ще се тури по единъ.

Мирски: Помните, че не е друго нѣщо, което се разисква отъ снощи. Най-напредъ г-нъ Грънчаровъ каза да се отпуснатъ 20,000 лева за назначаване нотариуси. На мѣсто нотариуси, които като бждатъ нотариуси, не могатъ да изпълняватъ и съдейска длъжностъ, то нека бждатъ помощници на мировитѣ съдии, съ право да съдятъ. Тогава представете си 15 души по 3,000 лева, 45,000 лева всичко. Това трѣба най-напредъ да сегласува.

Грънчаровъ: Имаме предложение за прекращение дебатитѣ.

Предсѣдателъ: Имаме таково предложение, но сами нарушавате правилника.

Мирски: Като имамъ предъ видъ статистиката, която дало М-ството, казахъ да се назначатъ тѣзи 15 души мирови съдии като добавочни въ онѣзи градове, дѣто имаше напредъ окр. съдилища, а сега нѣма, като начетохъ и градищата, гдѣто най-много имало до сега дѣла.

Предсѣдателъ: Какъ желае Нар. Събрание, отдѣлно ли да се гласува предложението на г-на Грънчарова? (Гласове: Отдѣлно). Ще се вотира предложението на г-на Грънчарова. Който не приема предложението на г-на Грънчарова, както го той прочете, да си дигне ржката. (Вишегласие).

Ив. Хорозовъ: Гда представители! Нѣкой искаха да намѣрятъ вина на г-на М. Велева защо е говорилъ тѣй. (Гласове: Исчерпано е).

Градинаровъ: Между изброенитѣ бивши окръжни градове, трѣба да се прибави и горня Орѣховица. За туй може да се поправи.

Мирски: Казахъ преимущественно въ тѣзи градове, дѣто имало окръжни съдилища, тѣй щото значи, че желяхъ да има на всѣкъдѣ. Моето предложение е тѣй. Новъ параграфъ 15 мирови съдии преимущественно въ градоветѣ, дѣто имало по-напредъ окр. съдилища по 3.000 лева, както на третостепеннитѣ мирови съдии.

Предсѣдателъ: Най-напредъ ще питамъ Нар. Събрание желае ли да се говори по този въпросъ? (Не желае). Ще се вотира предложението на г-на Мирски. Който не приема това предложение, да си дигне ржката. (Меншество). Приема се.

Докладчикъ (чете):

ГЛАВА VIII.

§ 23, който става 24. Пятни на иностраннитѣ юристи, споредъ условията по завръщанието имъ 6,600 л.

М-ръ Радославовъ: Въ този параграфъ трѣба да стане едно измѣнение, защото нѣма по-вече Русски юристи, освѣтъ прокурора въ Русенската апелация. Тукъ се предвижда на двама по 2,000 лева, но тѣй като досегашния прокуроръ въ тукашната апелация заминува вече за Россия, то трѣба да се предвидатъ само 2,000. На Русенския прокуроръ както знаете, както и на другитѣ иностранны юристи, се е плащало 8,000 лева годишна заплата вънъ отъ щата, а въ сегашния бюджетъ е прието 5,400 лева, защото отъ 1-й януарий т. е. нѣма да се плаща по-вече и добавочни, нѣма да има вече. Ще се предвидатъ слѣдов. само 2,000 лева.

Мановъ: Тукъ се отнася до заплатата на извѣстни личности. Желяя да питамъ г-на М-ра на Правосъдието на истина

ли на тѣзи служители на Българското Княжество миналата година се отпуснало свѣрхщатно съдържание, въпреки едно рѣшение на минжлото III Обик. Нар. Събрание и на какво основание е станало това, защото по частни свѣдения зная че се отпуснало.

Предсѣдателъ: Вие г-нъ Мановъ правите запитвание.

Мановъ: Искамъ само обяснение отъ г-на М-ра, като се говори за свѣрхщатно съдържание и заплата.

М-ръ Радославовъ: Това е истина и както казахъ, до сега на прокурова при Русенския апел. съдъ се плащало 2,000 лева по-вече; това е станало по постановление на правителството, за което е издаденъ указъ, който е обнародванъ въ «Държав. Вѣстникъ». Съ врѣме съмъ явилъ на този прокуроръ, че за напредъ нѣма да му се даватъ по-вече, отъ колкото на другитѣ прокурори въ нашитѣ съдилища; но защото е прието, че чуждитѣ юристи ще служатъ 3 години, то трѣба да се склучи тоя срокъ; освѣтъ това може да се завърне, когато пожелае; обаче, споредъ условията, длъжностъ е на правителството да му заплати 2,000 лева за пѣтъ, за това трѣба да останатъ 2,000 лева, които да му се заплатятъ както се даде и на тукашния прокуроръ, който си заминува вече.

Предсѣдателъ: Който не приема предвидената сума 2,000 лева по § 24, да си дигне ржката. (Никой не дига).

Докладчикъ (чете):

§ 24, който става 25. Съдържанието на службашитѣ съгласно чл. 30 отъ закона за чиновницитѣ, 4,000 лева.

Комисията ги приема безъ измѣнение.

Топузановъ: Ми се струва, споредъ този параграфъ трѣба да бжде за тѣзи чиновници, които врѣменни сж отстранени отъ длъжностъ, когато се даватъ подъ съдъ, или тѣзи, на които се закриватъ службитѣ, съгласно 30-й членъ отъ закона за чиновницитѣ. Ако е споредъ първото, то има предложение за да се измѣни този членъ отъ закона за чиновницитѣ, които слѣдъ като се оправдаятъ, се плаща на тѣхъ. Ако не е на тѣзи, тогава и това да измѣвимъ и това не е лошо. Защо да плащаме три мѣсеци на чиновникъ, на когото се закрива службата.

Доклад. Д-ръ Вачевъ: Членъ 30-й отъ закона за чиновницитѣ казва, че се плаща 3 мѣсечна заплата на онѣзи чиновници, на които се закриватъ службитѣ. Предъ видъ на това, комисията не е могла да направи никакви измѣнения или да зачеркне, за това, защото преди да се спомѣне този членъ отъ закона, вѣрва комисията, че не може да се измѣни законъ съ бюджетъ. За това е оставила тази сума до дѣто се измѣни члена на закона. Щомъ се измѣни, не може, съгласно закона за отчетността, да се израсходватъ.

Д-ръ Радославовъ: На мнѣние съмъ да се остави суммата, защото въ минжлия бюджетъ бѣше по голѣма, а сега е предвидено само 4,000 лева, разбира се, съгласно закона за чиновницитѣ. Колкото за отстраненитѣ, отъ 6 мѣсеци насамъ, правителството е отстранявало само онѣзи чиновници, въ които е имало не до тамъ явни подозрѣния, а за ония въ които е имало силни подозрѣния, то ги е отчислявало, за да имъ се не плаща напрасно.

Дюкмеджиевъ: Искахъ да кажа това, което каза г-нъ М-ръ на Правосъдието. Защо да не е мжчно, да се плаща за 3 мѣсеци на чиновницитѣ, когато виждаме ние тукъ не че той, чиновника е виновенъ, не че е злоупотрѣбилъ, просто може да е

най-добър чиновникъ, но по случай му се унищожава длъжността. Човѣкъ въ това отношение не е виноватъ, защото, ако бѣше казано, че на всички чиновници извадени, нѣкои недостойни за служба или по нѣкоя кражба, да имъ се заплаща, тогава трѣбаше да се говори, но тукъ е за онѣзи, на които невинно се закрива службата. Затова съгласенъ съмъ съ г-на М-ра да остане както е въ проекта.

Председателъ: Който не приема предвидената сума въ § 25, да си дигне ржката. (Никой не дига). Приема се.

§ 26. Расходъ отъ сключени упражненія не съществува сума, и нетрѣба да се гласува. Съ това се свършва бюджета по М-рството на Правосъдието, подиръ това постъпило е въ бюджетарната комисія едно писмо отъ М-рството на Нар. Просвѣщение, което като докладчикъ съмъ натоваренъ да го прочетж. (чете).

М-рството на Нар. Просвѣщение.

№ 4346

26 Декемврий 1884 г.

г. София.

До бюджетарната комисія на Народното Събрание.

Търновската градска община поддържа въ настояще време между другитѣ основни училища въ града и една мъжка гимназия, наречена на името на нашитѣ просвѣтителѣ, св. Кирилла и Методия. Минялата учебна година това училище е имало 5 класса. При всичкитѣ старания на общин. управление и на особната енория, избрана за управлението на казанното училище, при всичко, че на Търново сж завѣщани значителни количества за откриванieto една гимназия, поддържанieto, обаче, на послѣднията съ всичкитѣ ѣ классове и необходимитѣ учебни пособия става невъзможно, безъ помощта на правителството, а между това съществуването на пълна классическа гимназия въ старата столица на България е необходимо.

Поради това, имамъ честъ да мола поч. комисія, избрана отъ заседанието на Нар. Събрание за обсъждане расходния бюджетъ на Държавата, да представи предъ Събранието при докладването бюджета на повѣренното мене министерство, нуждата отъ преобръщанieto на Търновската мъжка гимназия отъ общинска въ държавна, като се предвиди и необходимата сума, която правителството трѣба да разнаси за поддържанieto ѣ.

(Подп). Министръ: Каролевъ.

Главенъ Секретаръ: Р. Генчевъ.

За Нач. на отд.: Т. Икономовъ.

Комисията предъ видъ на това, че дѣйствително въ Търново, като стара столица на България, е необходимо да има една классическа гимназия, и предъ видъ на това, че точни данни нѣма за да може да види до каква опредѣлена сума може да се отпусне за поддържанieto на тази гимназия тази година, още повече, защото учителитѣ, които сж условени отъ общината, сж условени съ различни заплати, които не сж извѣстни на бюджетарната комисія, предъ видъ на тѣзи нѣща, комисията е на мнѣние да се отпусне тази година една сума отъ 40.000 лева за поддържанieto на гимназията, а министерството на Просвѣщението да зима всички приходи на тази гимназия, като приходъ на хазната, които приходи, вѣрватъ се ще си покриватъ разносикитѣ, а за 6-ия классъ само трѣба да се отпусне отъ Нар. Събрание една малка сума.

Председателъ: Питамъ Нар. Събрание: желае ли сега да се говори по този предметъ? (Желае). Който не желае, да си дигне ржката. (Меншество).

Ташикмановъ: Г-да представители! Помните, че въ извънредната сесія на нашето Обикновено Н. Събрание въ Търново, г-нъ Узунъ бѣше направилъ предложение за уреждане една държавна гимназия въ Търново. Народ. Събрание бѣше рѣшило, цото да се отложи този въпросъ за разрѣшение въ сегашната сесія. Азъ би желалъ сега да се разиска този въпросъ, слѣдъ като се даде малко отдиохъ отъ г-на председателя. (Гласове: Желамъ отдиохъ).

Председателъ: Давамъ на 10 минути отпукъ.

(Послѣ отпукъ.)

Председателъ: (звъни) Засѣданieto се продължава.

А. Ташикмановъ: При всичко, че Нар. Събрание се вижда наклонно да разисква възбудения въпросъ за поддържанieto на Търновската гимназия, но предъ видъ на късото време, което днесъ располагаме, не намира ли то за добръ да се отложи разискването на този въпросъ за друго едно засѣдание, когато ще имаме по свободно време за тази цѣль? Отъ своя страна, като намирамъ за умѣстно отлаганieto на въпроса, предъ видъ още и на това, че може би нѣкои отъ г. г. представителитѣ да желятъ изучаванieto му по-добръ, предлагамъ на Нар. Събрание и то да се съгласи на това. (Гласове: Съгласни).

Пушкаревъ: Струва ми се, че Нар. Събрание се произнесе сега да се рѣши въпросътъ; защо тогава да се отложи?

Никифоровъ: Г-да, не трѣбва да настояваме единъ за едно, другъ за друго. Самото Нар. Събрание трѣбва да рѣши каквото иска. Г. Ташикмановъ предложи да се отложи въпросътъ, г. министръ се съгласи. Не остава друго, могатъ да се прекратятъ дебатитѣ.

Председателъ: Нѣма какво да се вотира. (Гласове: на дневния редъ!) Г. докладчикъ . . .

Докладчикъ: Предложението е, като всѣко предложение; то е отъ министерството. Г. министръ, както каза, че желае да се отложи въпросътъ за разискване, намъ не остава друго, освѣнъ да се отложи безъ да вотираме нѣщо. 32 чл. на правилника му дава това право. Ние просто ще минемъ на дневния редъ. Моля Нар. Събрание да се съгласи на това. (Гласове: съгласни).

Председателъ: Г-нъ докладчикъ ще чете по военното вѣдомство.

Докладчикъ: На дневенъ редъ е доклада по бюджето-проекта на Военното Министерство. При разискването тоя бюджетъ, комисията каквито измѣнения поправи и което ще докладвамъ сега, сж по съгласието на г. Военния Министръ (чете):

ГЛАВА I.

Военно Министерство

Съдържанieto на централното и подвѣдомственитѣ му управления.

МИНИСТЕРСТВО:

Флигелл-адютанти на Негово Височество:

1	Генералъ-Адютантъ	по	—	—	лева
1	Полковникъ	«	—	—	«

1	Подполковникъ	по 10,800=10,800 л.
2	Майори	„ 9,900= 9,900 «
4	Поручици	« 3,300=13,200 «
—Добавочни пари на флигелъ-Адютантите отъ нормалния окладъ « 120= 1,680 «		

По предложение отъ министерството въ тая, тъй да се каже, първа алинея отъ § 1, стана поправка въ суммата за 4 поручици: отъ 3,300 се направи на 3,900 лева.

Военный Коммисаръ; Майоритъ, макаръ да сж поставени тукъ, но не сж предвидѣни.

Докладчикъ: Въ такъвъ случай, такива не трѣбватъ. Комисията нѣма нищо противъ. Комисията не е направила измѣнения въ тая алинея, защото тия заплати сж съгласно реда останалъ още отъ времето на Кн. Дондукова.

Предсѣдатель: Който не приема предвидѣната сума въ 1 алинея, да дигне рѣка. (Приема се).

Докладчикъ (чете):

1	Военный Мин., Генер. Майоръ по	24,000= 24,000 лева.
1	Другаръ на Мин. Полковникъ «	19,200= 19,200 «
2	Офицери, състоящи при Мин. за особни поръчки: Полковници	« 10,800= 21,600 «
1	Майоръ	« 9,900= 9,900 «
1	Капетанъ кадровий	« — = 8,100 «
1	Архитекторъ при М-ството	« 8,000= 8,000 «

Комисията ненаправи никакви измѣнения.

А. Храновъ: Моля г-на Военния Министръ да обясни защо е длъжността на архитекторъ при Министерството, когато има цѣла дирекция за общитѣ сгради която може да върши и работитѣ по това М-ство.

М-ръ на Войната: Макаръ и да съществува Дирекция на Общитѣ Сгради, но при Военното Министерство да има архитекторъ е необходимъ, защото постоянно има работа по ремонти и строение на казарми и военни здания. Напредъ съществуваше цѣло инженерно отдѣление, което проектира много работи и сега се строятъ. Миналата година това отдѣление се унищожи, остана само единъ архитекторъ.

Ил. Вълчевъ: Г-да, отъ това което каза г. М-стръ сами видите, че е необходимо да има архитекторъ при Военното Министерство. Независимо отъ това ще кажъ, че тамъ е потребенъ архитекторъ още и за това, че другитѣ не сж запознати съ нуждитѣ, които сж особенни за казарменитѣ здания. Много нѣща построени отъ общитѣ сгради не ще бждатъ както ги изисква интересътъ на войската. Освѣнъ това, много пѣти, по нѣмание такъва особенъ архитекторъ страда въ много отношения военното дѣло. Защото особенъ архитекторъ е необходимъ, считамъ въпросътъ за обясненъ, та на основание на чл. 14-й да се прекрататъ дебатитѣ.

Предсѣдатель: Ще се вотира: който неприематъ предвидѣната сума въ § 1 алинея втора да дигватъ рѣка (Приема се).

Докладчикъ (чете):

Началници на отдѣленията:

1	Подполковникъ	по 10,800= 10,800 лева.
2	Капитани кадрови	« 8,100= 16,200 «

1	Капитанъ кадровий	п) — = 8,100 лева.
1	Военный инженеръ поручикъ отъ нормалния окладъ	« 3,900= 3,900 «
4	Старши помощн. Поручици «	3,300= 13,200 «
1	Ковчезникъ Поручикъ	« 3,300= 3,300 «
1	Адютантъ на Военния Министръ Подпоручикъ кадровий «	4,050= 4,050 «
1	Контролеръ	« 3,600= 3,600 «
1	Бухгалтеръ	« 3,600= 3,600 «
4	Младши помощници	« 3,000= 12,000 «
1	Счетовдители {	Старший « 3,000= 3,000 «
2		Младши « 2,400= 4,800 «
3	Регистратори	« 2,400= 7,200 «
1	Архиваръ на Министерството «	2,400= 2,400 «
2	Топографи	« 3,000= 6,000 «
1	Чертежникъ	« 2,400= 2,400 «
Писци, литографи, книговѣзецъ, разсилни, топографически ученици и фелдшеръ на Гл. Врачъ « — = 24,500 «		

Въ тая алинея комисията не е направила никакви измѣнения. Както се види отъ бѣлѣжката въ бюджето-проекта, суммата за кадрови капитани е умалена съ 3600 л., защото миналата година се е искала тя за майори, а сега за капитани. Послеъ умалени сж още 2100 л. съ упразднението длъжността на началника на топографическата частъ. Суммата за помощници на бухгалтера е увеличена само съ 3000 л., по нужда. Други измѣнения нѣма. По обясненията на г-на М-стра комисията се убѣди, че тия сумми сж необходими за военното дѣло.

Никифоровъ: Ние, г-да представители, се водихме до сега по началото да доведемъ до една съразмѣрностъ платитѣ по всичкитѣ вѣдомства. Предъ видъ на това и въ нѣкои еднакви служби не приехме никаква разлика относително платата. Така за архиваритѣ и регистраторитѣ по другитѣ министерства приехме платата да бжде по 2160 л. Азъ мисля и при Военното М-ство не трѣбва да избѣгваме тоя редъ. Азъ предлагамъ слѣдователно платата на архиваря и регистратора и тукъ да бжде по 2160 л.

Военный Министръ: Обръщамъ вниманието ви, г-да, върху едно нѣщо: тукъ е поставено за регистратора 2400 л., а за такива въ други министерства се прие по 2160 л., но за това старшитѣ счетоводители въ другитѣ министерства сж по 3600 л., а тукъ по 3000 лева. По Военното М-ство слѣдователно повече икономия ще излѣзе. Вирочемъ полагамъ, че това распределение е справедливо по труда.

Предсѣдатель: Ще се вотира: който неприема суммата по алинея трета както чете г. докладчикъ да дигне рѣка. (Приема се).

Докладчикъ (чете): 4 алинея.

Отдѣлъ по Синитарната частъ.

1	Гл. Медицин. лѣкаръ на войската по	7,200=7,200 лева.
2	Помощници на главния лѣкаръ	« 4,800=9,600 «
1	Главенъ Ветеринарный лѣкаръ	« 4,800=4,800 «
(Приема се).		

Прокурорский надзоръ.

1 Глав. Военный Прок. Полковникъ	14,400=14,400 л.
1 Военный Слѣдователь Поручикъ	3,300= 3,300 «
1 Русск. воененъ прокур. майоръ	9,900= 9,900 «
Офицеръ за особени поръчки	— — — «
1 Софийский воененъ прокуроръ капитанъ отъ нормаленъ окладъ	4,800= 4,800 «

Управление на началника на артиллерията.

1 Началникъ на артил. Полковникъ	14,400=14,400 «
1 Управит. дѣлата на управлението, кап. отъ нормалния окладъ	5,400= 5,400 «
1 адютанъ поручикъ	3,300= 3,300 «
1 пригладвачъ на охжр. поручикъ	5,100= 5,100 «
1 канцелар. персоналъ и расходи	— = 4,600 «

Съгласно направката отъ военното министерство за прегледвача на оръжието е 3,900 не 5,100 и комисията не направи измѣнения. (Воен. М-ръ поправката е отъ министерския съветъ).

Кр. Мирски: Бихъ желалъ да зная да ли управителтъ не може да бѣде поручикъ?

Воен. Министръ: Не считамъ за нужно да назначавамъ такива офицери съ малакъ чинъ за управители на дѣлата. При това управителтъ не се назначава, защото още има кандидатъ отъ капитански чинъ. До сега нѣмаше такъвъ и български офицеринъ взеть. Той по своята служба постоянно трѣбва да се примѣнява къмъ командировки. Въ случай на отечтствие неговата служба трѣбва да изпълнява други.

Кр. Мирски: Отъ обясненията на г. м-ра разбира се, че непременно трѣбало длъжността управителъ да се занимава отъ капитанъ, че да може да замѣства и самия началникъ артилерии. За това оттеглямъ предложението си.

Председателъ: Ще се вотира; който не приема тъй прочетената алинея отъ г. докладчика да дигне рѣка. (Приема се).

«Управлението на стрѣлковата часть» е упразднено по бюджета».

Докладчикъ (чете):

Ремонтно депо.

1 Ремонтеръ Подполковникъ	10,800=10,800
2 помощници поручици	6,000=12,000

Коммисията не прави никакви измѣнения.

Кр. Мирски: Ако е възможно помощниците на поручицатъ, да получаватъ по 4,800 л., защото при командировките получаватъ пѣтни и прогонни.

Воен. Министръ: Миналата година получаваха по 3300 л., като плата, която получаватъ всички малки офицери, но по командировки прогонни не получаваха. За това именно сега е прибавено 2,700 л. за да служи за всичко платата, безъ други добавки. (Мирски: тогава добръ!)

Председателъ: Ще се вотира; които не приематъ прочетената алинея отъ г. докладчика, да дигнатъ рѣка. (Приема се).

Докладчикъ (чете):

Бригадни управления.

5 Командири на Бриг. Полковници	14,400=72,000 л.
20 адютанти поручици	3,300=33,300 «

1 На адют. въ г. София, който изпълнява длъж. Плаць адютантъ	300= 300 л.	
Канцеларский персоналъ	— =15,000 «	
3 на ком. на 1, 3 и 4 бриг. по д-жноть команданти по единъ п-цъ на всѣки.	600= 1,800 «	
Прокуроръ майоръ	— = 9,900 «	
Всичко по § 3.		— 122,100 «

Тука комисията не е направила измѣнения, освѣнъ дѣто исправи една погрѣшка отъ 33,300 л. на 33,000, защото 103 поручици по 3,300 л. прави 33,000 л. (Приема се).

Военното на Негово Височество Училище.

1 Началникъ на училището Полковникъ по	13.050 = 13.050
Нему добавочни	« 1.500 = 1.500
1 Инспект. на класоветъ, капит. кадровий «	7.200 = 7.200
Нему добавочни	« 1.800 = 1.880
1 Завѣдующий Стопанст. кап. кадровий «	7.200 = 7.200
Нему добавочни	« 1.500 = 1.500
2 Ротни Командири капитани кадрови «	7.200 = 14.400
Добавочни тѣмъ	« 1.500 = 3.000
2 Отдѣленни офицери капитани кадрови «	5.050 = 11.700
Добавочни тѣмъ	« 440 = 880
4 Отдѣленни офицери Поручици	« 3.000 = 12.000
1 Ковчежникъ Адютантъ Поручикъ	« 3.000 = 3.000
1 Възнаграждение за лѣкаря, който ползува въспитанниците	« 1.200 = 1.200
2 Штатни преподаватели	« 4.560 = 9.120
2 На штатнитѣ преподаватели за 5 мѣе. «	4.560 = 3.800
4 Свърхерочно служащи	« 720 = 2.880
Наемъ слуги	— 30.144

Всичко по § 4. лева . 124.374

И тукъ нѣма никакви измѣнения.

Кр. Мирский: До колкото ми е извѣстно преди двѣ години завѣдующий стопанството бѣше поручикъ. Мисля и сега може такъвъ да бѣде.

Военный Министръ: По военното вѣдомство, по самата служба иде производството въ чинъ. Слѣдователно, ако на такъва длъжность се остави непремѣнно поручикъ, то ще излѣзе, че единъ поручикъ като мине въ чинъ на капитанъ, ако е завѣдующи, трѣбва да се замѣсти отъ тая длъжность. Да се замѣнява съ други чиновове по военната часть е трудно. При това тукъ трѣба по-вече опитность отъ колкото командата. Завѣдование съ хозяйството е сложно; както въ военното училище: колкото постарши е офицеринтъ, толкова по добръ то върви.

Кр. Мирский: Струва ми се, че капитанъ може да се назначи на повисока длъжность, защото ако се произведе въ майоръ или полковникъ, пакъ ли въ такъва длъжность ще остане! За това може тукъ да остане поручикъ.

Воен. Министръ: Въ сегашно време назначаваме капитанъ защото азъ като дойдохъ тукъ, намѣрихъ хозяйството твърдо запустено и въ беспоредки, трѣбваше да се назначи особенна комисия да турне редъ. Като нежелаетъ да рискувамъ въ такъво отношение, назначихъ на длъжността офицеринтъ отъ по-високъ чинъ.

Кр. Мирский: Послѣ объяснения дадени отъ г. Министра азъ си отбглямъ предложението, и моля да се гласува.

Председателъ: Ще се вотира. Който не приема § 4-й както го прочете г-нъ докладчикъ да си дигне ръка. (Приема се).

Доклад. Д-ръ Вачевъ: «Морската частъ» е пренесена на друго мѣсто. (Чете):

Александровский Конновждний заводъ.

1	Управляющий завода	Подполковникъ по	10.800	=	10.800
1	Завѣдующий дѣловодството	«	4.000	=	4.000
1	Штутмейстеръ (сжция и Ветеринар- ний фелдшеръ)	«	3.200	=	3.200
1	Писаръ	«	1.000	=	1.000
1	Старший Табунчикъ	«	1.000	=	1.000
5	Коняри	«	1.000	=	5.000
1	Помощникъ на Старший Табунчикъ	«	750	=	750
10	Пастири	«	600	=	6.000
2	Коновалски ученици	«	500	=	1.000
5	Служащи въ хлѣвтъъ	Старши	1.000	=	5.000
5		Младши	750	=	3.750

Всичко по § 5. лева 41.000

Комисията тукъ не е направила измѣнения, но се подигна въпросъ въ нея: да ли тоя заводъ не може да се унищожи. По объяснения на г-на Министра прие се да остане и тая година, а остане то въпросъ на бжджната сессия, като предварително се назначи специална комисия за изучаването му: до колко е ползвѣнъ или не съществуването си тоя заводъ. За това комисията прие тая година да остане суммата предвидѣна въ тоя §. — (Приема се).

Управления на воинскитѣ началници.

13	Воински началници капитани кадрови	6,300	=	81,900	л.
1	Капитанъ отъ нормалния окладъ	4,200	=	4,900	«
	Разѣздни при него	600	=	600	«
	Разѣздни пари на Софийския воински началникъ	—	=	—	«
	За расходи по събиране, обучаване и распускане ополченито	—	=	150,000	«
	Всичко по § 6			236,700	л.

При тоя §, г-да представители, комисията по-размисли да ли не може длъжността на началници да се повѣри на български офицери, да може по тоя начинъ да се намали суммата значително. Г. М-рътъ обясни, че за сега желателно е да остане тѣй въ бюджета, а въ течението на годината той по възможности да замѣнява началницитѣ, т. е. да повѣрва длъжноститѣ на български офицери и така да може да се намали суммата. Но той мисли, че ще бжде по-добрѣ да се предостави длъжността на ротни командири, — за по-добро.

Предъ видъ на тия объяснения и обѣщания, комисията прие тая сумма, разбира се съ условието: въ течението на годината да станатъ измѣнения както обѣща самъ г-нъ М-ръ.

Никифоровъ: Азъ щѣхъ да направя това предложение, което комисията направи: отъ объяснения които г. докладчикъ даде, мисля не трѣба да се записватъ «капитани» за началници. Само нека ми бжде позволено да по-моля г-на Военния Министръ,

като мисля, че може сега тѣй да гласуваме, като се назначатъ български офицери за воински началници да се направи списъкъ за това.

Кр. Мирский: Ако, г-да представители, дѣйствуваше опълчението разбирамъ, че е необходимо да съществува длъжността на воинскитѣ началници отъ отдѣлни лица. Но понеже не виждамъ днесъ воинскитѣ началници да вършатъ освѣнъ това, което има да вършатъ по наборитѣ и да приематъ жалби за не правилно вземане у войската и други малки дѣла, за това, мисля, не е ли възможно поне, както бѣше преди, да се увеличи на старшитѣ дружинни командири съ адютанти българи като се прибави по 300 лева на платата за да изпълняватъ тая длъжностъ, поне тамъ дѣто се мисли да съществува опълчението. Защото опълчението да бѣше съставено, както да е. Но въ источната частъ на примѣръ не се събира, тамъ воински началникъ не трѣба. Не може ли неговата длъжностъ да се изпълнява отъ единъ дружиненъ командиръ съ помощта на адютанта, комуто да се даде добавочно възнаграждение? Ако и за напредъ народното опълчение нѣма да се тури въ дѣйствието, не зная защо да не стане това.

Доклад. Д-ръ Вачевъ: Въпроса подигнатъ отъ г-на Мирский по-занима и комисията. Отъ объяснения които даде г-нъ М-ръ, още по-вече при суммата 150,000 лева за опълчението, се види, че въ закона за опълчението извѣстни измѣнения станали съ указъ и г-нъ М-ръ мисли, че както тия измѣнения сж станали съ указъ, ще могатъ и да се установятъ пакъ съ указъ. Той мисли добрѣ да бжде опълчението да съществува, както това го желае населението. На това основание комисията помисли, че ще бжде добрѣ да има особни воински началници, както ще съществува и опълчението.

А за въ бжджната сессия, г. М-стръ на войната обѣща да внесе нѣкое реформиране по опълчението. Предъ видъ на това тя прие § както си е.

Ил. Вълчевъ: Отъ каква важность, г-да е въ нашата страна имаше и въ всѣка друга, именно опълчението, сами знаете. Нещъ тукъ да обяснявамъ причинитѣ, които сж подбудили миналото тѣй наречено III обик. Нар. Събрание да суспендира законътъ за това опълчение. Вие отбирате цѣльта на опълчението, а и защо това Нар. Събрание постъпи така. Азъ немогъ да се съгласа съ г. Мирски, койго искаше да каже, че опълчението не съществува, или пакъ не може да съществува. Комисията, както чухте отъ г. докладчика съ тоя въпросъ се занима; взе и мнѣнието на г. М-стра. Въ разискванието си тя доде до заключение, че законътъ за опълчението суспендиранъ съ единъ указъ и може пакъ да се поднови и да дѣйствува както до преди при установленито му. Вамъ е извѣстно, г-да, за една такава държава, която не може да чува много войска постоянно отъ колко голѣма полза е опълчението. Суммата предвидѣна въ бюджета за него комисията прие на плано, същевременно позна за неизбѣжно нужно да има особено воински началници: да продължаватъ своята длъжностъ, да организиратъ опълчението, да го обучаватъ, както е било преди суспендиранито на закона. Сами виждате, че подновяванието на закони не е трудно и ние можемъ още сега да искажеме молба къмъ г. Военния М-стръ, койго вѣрвамъ нѣма да откаже още въ настоящата сессия да внесе предложение, штоо законътъ за народното опълчение да остане въ всичката си цѣлостъ, както и напредъ. За бжджната сессия нека г-нъ М-стръ,

който познава добръ отъ нуждата на опълчението, пригответи по цѣлесъ образенъ законъ, да го разгледаме и приемеме така както го изисква интересътъ на дѣлото. Колкото за сега на мнѣние съмъ, че не трѣбва да разискваме повече по тоя въпросъ, да не губимъ време, а да приемемъ предвидѣнатата сума. Можемъ само да молимъ г-на М-стра да внесе предложението въ възстановлението на закона. . . . (Гласове: съгласни), и да пригответи за идущата сессия новъ за това законъ.

Воен. М-стръ: Г-да представители! Имахъ честъ да заява и въ комисията, че законътъ за народното опълчение не е унищоженъ, той съществува. Миналата година отнето бѣ само занижението на опълчението, — това стана административнимъ порядкомъ. Но тоя същи начинъ може да се предизвини и подновението на занятията. Азъ за това и внесохъ суммата за опълчението. Да се унищожи учреждение е леко, но да се установи понѣ е трудно. Могжтъ да се направятъ измѣнения, нѣкои преобразования, но е желателно да се не разваля съществуещото.

Що се касае до замѣстанието на воинскитѣ началници съ български офицери, азъ несъмъ противъ това, туй заявихъ и въ комисията: Постъпенно да се замѣстятъ приемамъ. И затова трѣба извѣстна опитностъ, за сега български офицери сж малко що командувать. Дайте такива повече, и ще имате за тая длъжностъ по опитни.

Когато за опълчението повгарямъ да кажъ, нѣмамъ нищо противъ. Законъ съществува отъ 1880 год., той не е отмѣненъ.

Марко Велевъ: Г-да, виждате каква много численна сума предвиждаме и народното опълчение знаете колко е важно за насъ, а миналата година се унищожи. Не се унищожи законътъ както каза г-нъ М-ръ, но службата на опълчението. Азъ, г-да, вземамъ предъ видъ, че нищо не е суммата за тия воински началници, тя може да се отпусне, но г-нъ М-ръ ако може да ги замѣни съ български офицери. Пагъ да направимъ поредъ да се упражнява нашето население. Само отъ себе се разбира, съ поддържанието и упражнението, войската се умножава. За това, г-да, увѣренъ съмъ всѣки българинъ, което желяехме отъ прадедитѣ ни до бацитѣ ни на нашия векъ сме дочекали: да се упражняватъ нашитѣ братия и синове, не трѣба да се спира упражнението, което е военно отличие, военна дисциплина. Като се ползувамъ отъ чл. 14 на правилника да се прекратятъ дебатитѣ и да се вотира суммата за воинскитѣ началници. А г-нъ М-ръ още тая сессия да предложи за започвание на опълчението.

Предсѣдатель: Има предложение за прекратявание на дебатитѣ: които не приематъ да дигнатъ рѣка. (Прието).

Предсѣдатель: С. Стамболовъ.

Секретари: {
И. Лукановъ.
А. Ташикмановъ.
Д. Мишевъ.
Н. Живковъ.
Т. Кжджиевъ.
Ф. Симидовъ.
И. Славейковъ.
Д-ръ Д. Вачовъ.
З. Градинаровъ.
И. Касабовъ.

Кр. Мирски: Г-нъ М-ръ каза, че ще възстанови народното опълчение съ закона, за това трѣбать воинскитѣ началници. Подиръ туй азъ оттеглямъ предложението си.

Предсѣдатель: Който не приема предвидената сума въ § 6 алинея I, да дигне рѣка. (Приема се).

Докладчикъ: Алинеята за «медицинско фелдшерско училище» е унищожена.

Ветеринарно фелдшерска школа.

1	Добавочно съдрж на заведующий школа	1,200	=	500	л.
1	Фелдшеръ	720	=	300	«
20	За ученици на школа	12	=	100	«
	Всичко по § 7.	—	=	900	л.

И тая сума комисията приема безъ измѣнение (Приема се).

Учебна ковачница.

1	Добавочни на завѣдвающия ковачница	1,200	=	1,200	л.
1	Волнонаемний ковачъ	1,500	=	1,500	«
	Всичко по § 8.	—	=	2,700	«
	Всичко по гл. I.	—	=	867,204	«

Комисията приема тая сума. (Приема се).

Послѣ това считамъ за длъжностъ, г-да да обясна, че отъ тукъ нататкъ комисията не е преглѣдала нищо, защото не е имало достаточено врѣме.

Предсѣдатель: Понеже дневний редъ е исчерпанъ, остави Нар. Събрание да рѣши кога ще стане слѣдующето засѣдание. (Гласове: утрѣ).

Конкилевъ: Азъ мисля, че за да има утрѣ засѣдание не трѣба да гласуваме. Азъ права едно предложение за дневенъ редъ: понеже има нови депутати да се подведатъ подъ клѣтва. (Предсѣдатель: Добръ).

Кр. Мирски: Утрѣ ще има ли на дневенъ редъ по-бюджета.

Д-ръ Вачевъ: Може за утрѣ да пригответи материалъ комисията. Само да бжджтъ тѣй добри г-да членоветѣ да дожджтъ на врѣме.

Ташикмановъ: Наистина, за да има утрѣ засѣдание, не трѣба да рѣшава Нар. Събрание. Колкото за материалъ бюджета тарната комисия ще може да пригответи. (Гласове: Добръ).

Предсѣдатель: За утрѣ ще се продължава настоящий дневенъ редъ.

(Звъни). Засѣданието се затваря.

(Край въ 4 часа).

Подпредсѣдатели: {
Н. Сукнаровъ.
Тр. Пановъ.